

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Evy Hodanové a soudců JUDr. Radima Novotného a JUDr. Jitky Malé ve věci

žalobkyně: CONCORDIA INVEST, a. s., investiční fond v likvidaci, IČO 45245282
sídlem Janáčkovo nábřeží 479/37, 150 00 Praha 5
zastoupená advokátem [údaje o zástupci]

proti

žalovaným: 1. Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození], zemřelý 29. 12. 2022
posledně bytem [adresa]

6. Ing. [jméno] [příjmení], [datum narození]
bytem [adresa]
zastoupený advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

8. Česká spořitelna, a. s., IČO 45244782

sídlem [adresa]

zastoupená advokátem JUDr. [jméno] [příjmení], LL.M., Ph.D.

sídlem [adresa]

o zaplacení 69 154 535,40 Kč s příslušenstvím, o odvolání ustanoveného zástupce žalovaného 1)
Mgr. [jméno] [příjmení] proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18.
9. 2024, č. j. 46 Cm 125/2005-1835

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se mění takto:

Ustanovenému zástupci Mgr. [jméno] [příjmení], IČO 66245176, sídlem [adresa], se za zastupování žalovaného 1) přiznává odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 99 583 Kč.

Odůvodnění:

1. V záhlaví uvedeným usnesením soud prvního stupně rozhodl, že ustanovenému zástupci, advokátovi Mgr. [jméno] [příjmení], se za zastupování žalovaného 1) přiznává odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 80 344 Kč.

2. Podle odůvodnění v návaznosti na rozsudek odvolacího soudu ze dne 8. 4. 2021, č. j. 12 Cmo 232/2018-679, jímž byl ve vztahu k žalovaným 1) a 6) zrušen a ve vztahu k žalovanému 8) potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ze dne 31. 5. 2018, č. j. 46 Cm 125/2005-1562 a následné zastavení dovolacího řízení ve vztahu k žalovanému 1) z důvodu jeho úmrtí, rozhodoval soud prvního stupně o odměně a hotových výdajích Mgr. [jméno] [příjmení], advokáta, kterého žalovanému 1) jako zástupce ustanovil usnesením ze dne 21. 9. 2015, č. j. 46 Cm 125/2005-1263. V předloženém vyúčtování advokát Mgr. [jméno] [příjmení] požadoval přiznání částky 141 086 Kč za 22 úkonů právní služby, které v souvislosti se zastupováním žalovaného 1) učinil, včetně 22 paušálních náhrad hotových výdajů a náhrady DPH.

3. Soud prvního stupně ustanovenému zástupci podle § 140 odst. 2 o. s. ř. přiznal celkem na odměně, hotových nákladech a náhradě DPH částku 80 344 Kč, a to za dvanáct úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, odvolání ze dne 16. 10. 2015, dva úkony za účast při

jednání před odvolacím soudem dne 30. 1. 2017 v trvání 2 h 15 min., vyjádření ve věci samé ze dne 17. 10. 2017, dva úkony za účast na jednání před soudem dne 2. 11. 2017 v trvání 2 h 5 min., účast při jednání před soudem dne 1. 3. 2018, účast při jednání před soudem dne 31. 5. 2018, vyjádření k odvolání ze dne 29. 10. 2018 a účast na jednání před odvolacím soudem dne 30. 3. 2021) ve výši po 5 000 Kč dle § 6, 11 a 12a advokátního tarifu a polovinu odměny ve smyslu § 11 odst. 2 písm. f) a 12a advokátního tarifu (účast na vyhlášení rozsudku před odvolacím soudem dne 8. 4. 2021), 13 paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a náhradu DPH ve výši 13 944 Kč. Nepřiznal mu však odměnu a náhradu hotových výdajů za úkony právní služby, které neshledal účelné a nezbytné. Jako neúčelné soud vyhodnotil úkony spočívající v nahlížení do spisu ve dnech 1. 10. 2015, 5. 10. 2015 a 14. 10. 2015. Podle soudu studium spisu ustanoveným zástupcem je zahrnuto v úkonu zahrnujícím převzetí a přípravu zastoupení, popřípadě v dalších, navazujících úkonech, představovala-li znalost spisu nezbytný předpoklad pro jejich výkon, a zástupci za něj tudíž nenáleží zvláštní odměna. Stejně tak jako neúčelný vyhodnotil úkon právní služby, spočívající v provedeném právním rozboru, sepsaném advokátem dne 15. 10. 2015, neboť jej lze zařadit do okruhu činností, které se standardně pojí s převzetím a přípravou zastoupení nebo s přípravou navazujících úkonů, v poměrech posuzované věci s přípravou doplnění odvolání žalovaného 1) o zákonem stanovené náležitosti. Účelná podle soudu nebyla ani porada se žalovaným 1) dne 22. 3. 2017, účtovaná nad rámec první porady, spojené podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu s převzetím a přípravou zastoupení. Podle zápisu předloženého spolu s vyúčtováním bylo hlavním bodem porady seznámení žalovaného 1) se zrušovacím usnesením vrchního soudu a s důvody, na kterých vrchní soud své rozhodnutí založil. Soud ovšem nevidí žádný rozumný důvod pro to, aby délka takové porady přesahovala jednu hodinu. Byly-li předmětem porady další otázky, týkající se budoucí procesní strategie (břemen tížících žalovaného 1), jednalo se stejně jako v předchozích případech o služby, které měl advokát žalovanému 1) poskytnout již v souvislosti s převzetím jeho zastoupení.

4. Účelným soud neshledal ani úkon, kterým žalovaný 1) v návaznosti na jednání konané dne 2. 11. 2017 doplnil svá skutková tvrzení a své důkazní návrhy. Na stát totiž zásadně nelze přenášet placení nákladů, k jejichž vzniku zavalil příčinu sám ustanovený zástupce tím, že včas nesplnil svou procesní povinnost, resp. procesní povinnost žalovaného 1) tvrdit veškeré skutečnosti významné pro rozhodnutí ve věci a označit důkazy k jejich prokázání. Ustanovenému zástupci přitom nic nebránilo v tom, aby veškerá skutková tvrzení a důkazní návrhy pojal již do svého předchozího vyjádření, učiněného o pouhé dva měsíce dříve. Jako účelný soud nevyhodnotil ani úkon spočívající v písemném podání závěrečného návrhu. Ústní přednes závěrečného návrhu je obligatorním bodem pořadu jednání, jež bezprostředně předchází vyhlášení meritorního rozhodnutí. Zástupce žalovaného 1) se tohoto jednání, konaného dne 31. 5. 2018, zúčastnil a závěrečný návrh na něm přednesl. Pokud si předtím pro svůj přednes vyhotovil písemnou přípravu a při jednání ji založil do soudního spisu, nic to nemění na tom, že odměna za závěrečný návrh je zahrnuta v odměně za úkon právní služby, spočívající v účasti na závěrečném jednání. Sepsání závěrečného návrhu proto nelze považovat za samostatný úkon právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu.

5. Ustanovený zástupce (dále jen odvolatel) podal proti usnesení včasné odvolání, v němž se domáhá jeho změny tak, že mu bude přiznána odměna a náhrada hotových výdajů v jím vyúčtované výši 141 086 Kč. Soud odměnu ustanoveného zástupce nepřiměřeně a neúměrně zkrátil, aniž by s ohledem na specifické okolnosti případu své rozhodnutí v intencích judikatury řádně odůvodnil. Nezohlednil, že k ustanovení zástupce došlo po deseti letech zahájení soudního řízení. Bez detailního prostudování spisu, který ke dni ustanovení čítal 1262 stran, nebylo možné poskytnout žalovanému 1) kvalifikovanou právní službu, zejména když mu žalovaný 1), který je osobou neznalou práva, nepředal žádné podklady. Nadto s ohledem na vysoký věk musel žalovanému 1) všechny své kroky vysvětlovat a objasňovat. Žalovanému 1) byla poskytnuta

právní služba
v desítkách hodin právní služby, nesčíslných jednání jak telefonických, tak osobních, které nepřesahovaly jednu hodinu právní služby, při vědomí ustanoveného zástupce, že dílčí porady trávající méně než jednu hodinu nelze počítat a účtovat jako poradou přesahující jednu hodinu. Právní služba ustanoveného zástupce byla poskytnuta žalovanému 1) vždy řádně tak, aby bylo dosaženo účelu, ochrany zájmů žalovaného 1) v předmětném soudním řízení. Podle soudní judikatury (nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 4012/18) i úkon nahlížení do spisu může být považován za samostatný úkon právní služby, za který náleží odměna dle usnesení § 11 odst. 3 advokátního tarifu, neboť se svou povahou kvalitativně blíží úkonu podle § 11 odst. 1 písm. f) advokátního tarifu.

V daném případě se nejednalo o pouhé nahlížení do spisu, ale o studium spisu, které svým rozsahem odpovídalo dosavadní délce soudního řízení i složitosti a obsahu spisu. Nahlížení je nutné považovat za samostatný úkon právní služby, které svým významem odpovídá prostudování trestního spisu při skončení vyšetřování ve smyslu § 11 odst. 1 písm. f) advokátního tarifu. Ustanovený zástupce má právo na odměnu za sepsání právního rozboru a další poradou s klientem přesahující jednu hodinu, a není rozhodující, zda jde o úkony bezprostředně navazující na předchozí úkony či úkony další. Nelze se proto ztotožnit s názorem, který v odůvodnění napadeného rozhodnutí zastává Městský soud v Praze. Obdobná je i situace s nepřiznáním odměny za úkon, jehož obsahem bylo doplnění skutkových tvrzení a důkazních návrhů v podání z 20. 12. 2017 a za úkon písemného závěrečného návrhu k výzvě soudu. Pokud by tedy předmětná ustanovení advokátního tarifu byla vykládána tak, jak učinil Městský soud v Praze v napadeném usnesení, mohl by být zastoupený účastník zkrácen o řádné poskytnutí právní pomoci, neboť nelze vyloučit nutnost opakovaných vzájemných konzultací v průběhu řízení, aby advokát mohl řádně plnit povinnost chránit oprávněné zájmy klienta a důsledně využívat všechny zákonné prostředky a uplatňovat vše, co podle svého přesvědčení a příkazu klienta pokládá za prospěšné.

6. Odvolací soud přezkoumal napadené usnesení (§ 212 a násl. o. s. ř.), aniž za tím účelem nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.). Vyšel z obsahu spisu a odvolatelem předloženého vyúčtování.

7. Ohledně úkonů právní služby, spočívajících v nahlížení ustanoveného zástupce do spisu, provedeného ve dnech 1. 10. 2015 (v době od 9:05 do 11:30), 5. 10. 2015 (v době od 8:50 do 11:37) a 14. 10. 2015 (v době od 8:56 do 10:33), je nahlížení podloženo záznamem o nahlížení. Odvolací soud nepřisvědčil závěru soudu prvního stupně, že odměnu za tyto úkony právní služby nelze vůbec přiznat, neboť jde o úkony, které je nutno zahrnout do úkonu přípravy a převzetí zastoupení. Kromě převzetí zastoupení po svém ustanovení se zástupce logicky musí seznámit s obsahem spisu, zejména byl-li ustanoven až v průběhu řízení. Od zastoupeného účastníka sice v rámci přípravy může získat určité podklady, jak listiny, tak i písemnosti doručené účastníku soudem, nicméně musí se seznámit také se spisem, což předpokládá nahlédnutí do něj, případně pořízení kopií listin ze spisu. Takový úkon právní služby je proto úkonem nutným i účelným. Odvolací soud však nepřisvědčil argumentaci odvolatele, pokud jde o rozsah provedeného nahlížení, resp. počtu úkonů v této souvislosti vyúčtovaných. Odvolatel pomíjí, že rozsah a obsah spisu se odvíjel nejen od délky řízení, ale také, a to především, od vysokého počtu účastníků na straně žalované, odlišnosti jednotlivých vůči nim uplatněným nárokům a tomu odpovídající rozsáhlé skutkové i právní argumentaci každého z těchto účastníků. Z tohoto hlediska tedy jako úkon nezbytný a účelný lze vyhodnotit nahlížení do spisu dne 1. 10. 2015 v bezprostřední návaznosti na převzetí zastoupení. Jedná se sice o úkon výslovně advokátním tarifem neupravený, nejbližší tomuto úkonu je úkon vymezený v § 11 odst. 1 písm. f), kdy odměna za úkon náleží za každé započaté dvě hodiny. Protože celkově nahlížení přesáhlo dvě hodiny, odvolateli náleží odměna za dva úkony právní služby. Za úkon, spočívající v písemném právním rozboru ze dne 15. 10. 2015 odměnu přiznat nelze,

neboť žádné takové podání není součástí spisu. Podle obsahu spisu na záznam o provedeném nahlížení (viz výše), navazuje podání odvolatele ze dne 16. 10. 2015, jeho obsahem je doplnění podaného odvolání, za něž mu byla odměna přiznána. Obdobně ohledně tvrzené další porady s klientem, která se měla konat dne 22. 3. 2017, není ve spise nic bližšího doloženo. Nicméně i kdyby záznam o poradě doložen byl, odvolací soud shledal správný závěr soudu prvního stupně, že nelze dovodit účelnost takové porady v délce přesahující jednu hodinu, měla-li porada směřovat k seznámení zastoupeného účastníka s doručeným rozhodnutím odvolacího soudu, kdy důvodem zrušení předchozího rozsudku bylo nesprávné právní posouzení věci podle úpravy v občanském zákoníku namísto v obchodním zákoníku, jímž se právní vztahy mezi žalobkyní a žalovaným 1) řídily. Podle obsahu spisu v návaznosti na poradu ani nenavazovalo žádné podání zastoupeného účastníka, jehož obsahem by byla právní argumentace vycházející z (správně) právní úpravy uplatněného nároku v obchodním zákoníku. Důvodné odvolací soud shledal tvrzení odvolatele,

že písemné podání soudu ze dne 20. 12. 2017, obsahující doplnění tvrzení a označení důkazů, lze považovat za úkon účelný. V podání odvolatel zčásti reagoval na průběh předchozího jednání soudu a zejména poučení, jež bylo soudem poskytnuto žalobci dle § 118a odst.1 a 3 o. s. ř., z něhož bylo možno dovozovat, jakými skutkovými, pro posouzení věci relevantními tvrzeními se bude soud v dalším řízení zabývat. Pokud jde o závěrečný návrh ze dne 31. 5. 2018, odvolací soud ze spisu zjistil, že odvolatel tento závěrečný návrh přednesl až při jednání, konaném dne 31. 5. 2018 a jeho písemné vyhotovení založil do spisu, jak dokládá protokol z tohoto jednání. Nadto tvrzení odvolatele, že k podání písemných závěrečných návrhů byli účastníci soudem vyzváni, nemá podklad v protokolu z jednání, konaného dne 1. 3. 2018, při němž soud rozhodl o odročení jednání na 31. 5. 2018, podklad. Soud prvního stupně tak zcela správně dovodil, že sepsání závěrečného návrhu proto nelze považovat za samostatný úkon právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu a odměna odvolateli náleží pouze za úkon právní služby, spočívající v účasti na předmětem jednání.

8. Lze tak uzavřít, že nad rozsah úkonů právní služby, za které již soudem prvního stupně byla odměna odvolateli přiznána, lze jako úkon účelný a nezbytný vyhodnotit také úkon, spočívající v nahlížení do spisu dne 1. 10. 2015 (časově v rozsahu dvou úkonů) a písemné podání soudu ze dne 20. 12. 2017. I za tyto úkony náleží odvolateli odměna ve výši 5 000 Kč za úkon dle § 6, 8 a 12 a advokátního tarifu spolu s paušálními náhradami hotových výdajů ve výši po 300 Kč dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu ve znění platném a účinném do 31. 12. 2021. Všechny úkony právní služby odvolatel za žalovaného 1) učinil do nabytí účinnosti novely advokátního tarifu, provedené vyhláškou ministerstva spravedlnosti č. 406/2021 Sb. Touto vyhláškou bylo ustanovení § 12a advokátního tarifu s účinností od 1. 1. 2022 zrušeno. Podle přechodných ustanovení vyhlášky, čl. II za úkony právní služby poskytnuté přede dnem nabytí účinnosti této vyhlášky náleží advokátovi odměna podle dosavadních právních předpisů, tj. podle § 12a. Celkem tak odvolateli náleží odměna za 15 úkonů právní služby ve výši po 5 000 Kč (převzetí a příprava zastoupení, odvolání ze dne 16. 10. 2015, dvou úkonů za účast při jednání před odvolacím soudem dne 30. 1. 2017 v trvání 2 h 15 min., vyjádření ve věci samé ze dne 17. 10. 2017, dvou úkonů za účast na jednání před soudem dne 2. 11. 2017 v trvání 2 h 5 min., účast při jednání před soudem dne 1. 3. 2018, účast při jednání před soudem dne 31. 5. 2018, vyjádření k odvolání ze dne 29. 10. 2018 a účast na jednání před odvolacím soudem dne 30. 3. 2021, dvou úkonů za nahlížení do spisu dne 1. 10. 2015, písemné podání ve věci ze dne 20. 12. 2017) ve výši po 5 000 Kč dle § 6 a 11 advokátního tarifu a polovinu odměny dle § 6 a 11 odst. 2 písm. f) advokátního tarifu (účast na vyhlášení rozsudku před odvolacím soudem dne 8. 4. 2021), 16 paušálních náhrad hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a náhradu DPH, celkem 99 583 Kč.

9. Z důvodů shora uvedených odvolací soud usnesení soudu prvního stupně změnil podle § 220 ve spojení s § 167 o. s. ř. změnil a soudem ustanovenému zástupci žalovaného 1) přiznal na odměně za zastupování a náhradě hotových výdajů a náhradě DPH částku 99 583 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Praha 1. října 2025

JUDr. Eva Hodanová
předsedkyně senátu